

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Dışişleri Bakanı Hakan Fidan** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları son yıllarda özellikle Schengen ülkelerine yönelik vize başvurularında ciddi sorunlarla karşılaşmaktadır. Uzun bekleme süreleri, randevu yetersizliği, yüksek hizmet bedelleri ve aracı şirketler üzerinden yürütülen süreçlere ilişkin şikâyetler giderek artmaktadır. Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan verilere göre, 2025 yılında Türkiye'den Schengen ülkelerine 1 milyon 268 bin 376 başvuru yapılmış, Türkiye Çin'in ardından dünyada en fazla Schengen vizesi başvurusu yapan ikinci ülke olmuştur. Aynı dönemde yaklaşık 183 bin 196 başvuru olumsuz sonuçlanmış, ret oranı yüzde 14,6 olarak gerçekleşmiştir. Böylece yaklaşık her yedi başvurudan biri vize alamamış; başvuru ücretleri, hizmet bedelleri ve diğer masraflar nedeniyle yurttaşlar önemli ekonomik kayıplarla karşı karşıya kalmıştır.

Vize başvuru süreçlerinde yaşanan sorunlar yalnızca ret oranlarıyla sınırlı kalmamaktadır. Randevu sistemlerindeki yetersizlik, ek hizmet ücretleri ve aracı şirketlerin uygulamalarına ilişkin şikâyetler de kamuoyunda geniş yer bulmaktadır. Bazı vize randevularının üçüncü kişiler tarafından yüksek bedeller karşılığında satıldığı yönündeki iddialar da yurttaşlar arasında ciddi mağduriyetlere yol açmaktadır.

Uluslararası araştırma ağı Lighthouse Reports koordinasyonunda hazırlanan ve gazeteci Canan Coşkun tarafından kamuoyuna aktarılan "Vize İmparatorluğu" başlıklı araştırma dizisinde; vize hizmetleri alanında faaliyet gösteren bazı şirketlerin yapıları, kamu kurumlarıyla ilişkileri, rekabet koşulları, randevu sistemleri, ek hizmet ücretleri ve veri güvenliğine ilişkin çeşitli iddialar gündeme getirilmiştir. Söz konusu araştırma dizisinin çeşitli bölümlerine 5651 sayılı Kanun'un 8/A maddesi uyarınca erişim engeli getirilmesi de basın özgürlüğü, şeffaflık ve kamuoyunun bilgi edinme hakkı bakımından tartışmalara neden olmuştur.

Öte yandan 2024 yılında yapılan düzenlemelerle Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı'na şirket kurma ve şirketlere iştirak etme imkânı tanınmıştır. Sonrasında da vakfın e-vize alanında faaliyet göstermek üzere şirket kurduğu yönündeki haberler kamuoyuna yansımıştır. Ayrıca Rekabet Kurumu tarafından bazı vize hizmet şirketlerinin pazardaki konumlarına ilişkin değerlendirmelerde rekabetçi baskıya yönelik tespitlerde bulunduğu da basına yansımıştır.

Bu bağlamda;

- 1- Bakanlığınızın yurt dışında ve Türkiye’de vize başvuru süreçlerinde hizmet alınan şirketlerle yürürlükte bulunan sözleşmeleri nelerdir? Bu şirketlerle yapılan iş birliklerinin kapsamı ve süreleri nedir?
- 2- Vize başvuru hizmetlerinde faaliyet gösteren şirketler hakkında son on yıl içerisinde Bakanlığınıza ulaşan şikâyet sayısı kaçtır? Bu şikâyetlerin kaç hakkında idari inceleme veya denetim gerçekleştirilmiştir?
- 3- Vize randevularının üçüncü kişiler veya aracı yapılar tarafından yüksek ücretler karşılığında satıldığı yönündeki iddialar hakkında Bakanlığınız tarafından yürütülen herhangi bir inceleme veya soruşturma bulunmakta mıdır?
- 4- Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı’nın doğrudan veya dolaylı ortak olduğu, iştirak ettiği ya da yöneticileri aracılığıyla temsil edildiği vize hizmeti veren şirketler bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa bunların ortaklık yapıları, faaliyet alanları ve mali büyüklükleri nedir?
- 5- Son on yıl içerisinde Bakanlığınız veya bağlı kuruluşları tarafından vize hizmetleri alanında faaliyet gösteren şirketlerle yapılan sözleşmeler hangi usulle gerçekleştirilmiştir? Bu şirketlerin seçiminde hangi kriterler esas alınmıştır?
- 6- Vize başvuruları kapsamında vatandaşlardan alınan biyometrik veriler ve kişisel verilerin işlenmesi, saklanması ve paylaşılmasına ilişkin denetim mekanizmaları nelerdir? Son beş yıl içerisinde bu konuda tespit edilen herhangi bir veri ihlali veya usulsüzlük bulunmakta mıdır?
- 7- Vize başvuru süreçlerinde faaliyet gösteren şirketlerin ücretlendirme politikaları ve hizmet standartları hangi mekanizmalar aracılığıyla denetlenmektedir?
- 8- Kamuoyunda geniş yankı uyandıran “Vize İmparatorluğu” başlıklı araştırma dosyasında yer alan iddiaların açıklığa kavuşturulması amacıyla Bakanlığınız tarafından herhangi bir idari inceleme, denetim veya değerlendirme başlatılmış mıdır?
- 9- Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı veya bağlı kuruluşlarının vize hizmetleri alanında faaliyet gösteren şirketlerden elde ettiği gelirler son on yıl itibarıyla ne kadardır? Bu gelirler hangi faaliyetlerde kullanılmaktadır?
- 10- Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı’nın e-vize veya vize hizmetleri alanında kurduğu ya da iştirak ettiği şirketler hangileridir? Bu şirketlerin kuruluş tarihleri, ortaklık yapıları ve bugüne kadar elde ettikleri gelirler ne kadardır?
- 11- Vize hizmetleri alanında faaliyet gösteren şirketlerin piyasadaki hakim konumları ve rekabet koşullarına ilişkin Rekabet Kurumu tarafından Bakanlığınıza iletilmiş herhangi bir tespit, uyarı veya değerlendirme bulunmakta mıdır?
- 12- Vize başvuru süreçlerinde kullanılan randevu sistemleri ve dijital altyapılar hangi şirketler tarafından işletilmektedir? Bu sistemlerin işletilmesine ilişkin sözleşmelerin bedelleri ne kadardır ve söz konusu sistemler üzerinde Bakanlığınızın denetim yetkisi nasıl kullanılmaktadır?